

aarhus teater · stiklingen

VOLET DALS

skuespillerskolens afgangsforestilling

urpremiere 2. maj 1997

Kvinden

Af Torbjørn Ratn

MEDVIRKENDE

Kit .... Katja Holm
Svaj .... Ellen Nyman
Kvinden .... Lisbeth Wulff
Mak .... Thomas Bendixen
Koks .... Tomas Kofoed
Mol .... Mikkel Vadsholt
Haller .... Ejnar Hans Jensen

Isenesættelse: Kirsten Peuliche
Scenografi: Kirsten Thomsen
Komponist: Øivind Weingaarde
Lysdesign: Bo Høgh Jensen
Lyddesign: Andreas A. Carlsen

Upremierre: 2. maj 1997

Forestillingens varighed:
Ca. 1 time og 40 min.
Der er ingen pause i forestillingen

VOVET PALS

Skuespillerskolens afgangsforestilling

- Forestillingsleder: Bruno Nielsen-Boreas
- Suffit: Hanne Wulff Clausen
- Stagefugt: Høther Bendorff
- Koreograf: Chris Blackwell
- Afvikling lys/lyd: Bo Høgh Jensen/Andreas A. Carlsen
- Teatermaler: Anne-Marie Kjær
- Kostumiere: Hanne Gissel, Mehmet Hilmi
- Kostumeassistent: Gurli Radich
- Frisør: Britta Nygaard
- Rekvistører: Viggo Bay, Steen Jonassen
- Chef lyd/lys: Jens Ravn
- Cheflydsdesigner: Niels Emil Larsen
- Scenemester: Kai Johansen
- Overregissør: Steen Boutrup
- Teknisk chef: Jørn Walsøe
- Dramaturg: Janicke Branth
- Markedsføringschef: Leif Due
- Teaterchef: Palle Jul Jørgensen
- Upremierre: 2. maj 1997, Aarhus Teater
- Foto fra afsluttende prøver: Jan Jul
- Plakat og program-layout: Smidstrup Grafisk Bureau
- Programredaktion: Janicke Branth og Leif Due

Sponsorer for Aarhus Teater

House of PRINCE
 ARTS CENTER

Martin

CERES

Jyllands-Posten

Kvinden

Vovet Pels

Af Torbjørn Ratn

MEDVIRKENDE

Kit .... Katja Holm
Svaj .... Ellen Nyman
Kvinden .... Lisbeth Wulff
Mak .... Thomas Bendixen
Koks .... Tomas Kofod
Mol .... Mikkel Vadsholt
Haller .... Ejnar Hans Jensen

Isccenesættelse: Kirsten Peuliche
Scenografi: Kirsten Thomsen
Komponist: Øivind Weingaarde
Lysdesign: Bo Høgh Jensen
Lyddesign: Andreas A. Carlsen

Urpreniere: 2. maj 1997

Foestillingens varighed:
 Ca. 1 time og 40 min.
 Der er ingen pause i foestillingen

Skuespillerskolens atgangsfoestilling

- Foestillingsleder: Bruno Nielsen-Boreas
- Suffit: Hanne Wulff Clausen
- Stagefigt: Høther Bøndorff
- Koreograf: Chris Blackwell
- Atvikling lys/lyd: Bo Høgh Jensen/Andreas A. Carlsen
- Teatermaler: Anne-Marie Kjær
- Kostumiere: Hanne Gissel, Mehmet Hilmi
- Kostumeassistent: Gurli Radich
- Frisør: Britta Nygaard
- Rekvistør: Viggo Bay, Steen Jonassen
- Chef lyd/lys: Jens Ravn
- Chetlydsdesigner: Niels Enil Larsen

- Scenemester: Kai Johansen
- Overregissør: Steen Boutrup
- Teknisk chef: Jørn Walsøe
- Dramaturg: Janicke Branth
- Markedsføringschef: Leif Due
- Teaterchef: Palle Jul Jørgensen
- Urpreniere: 2. maj 1997, Aarhus Teater
- Foto fra afsluttende prøver: Jan Jul
- Plakat og program-layout: Smidstrup Grafisk Bureau
- Programredaktion: Janicke Branth og Leif Due

Sponsor for Aarhus Teater

Prince
 ARTHUR
 ANTHELM

Martin

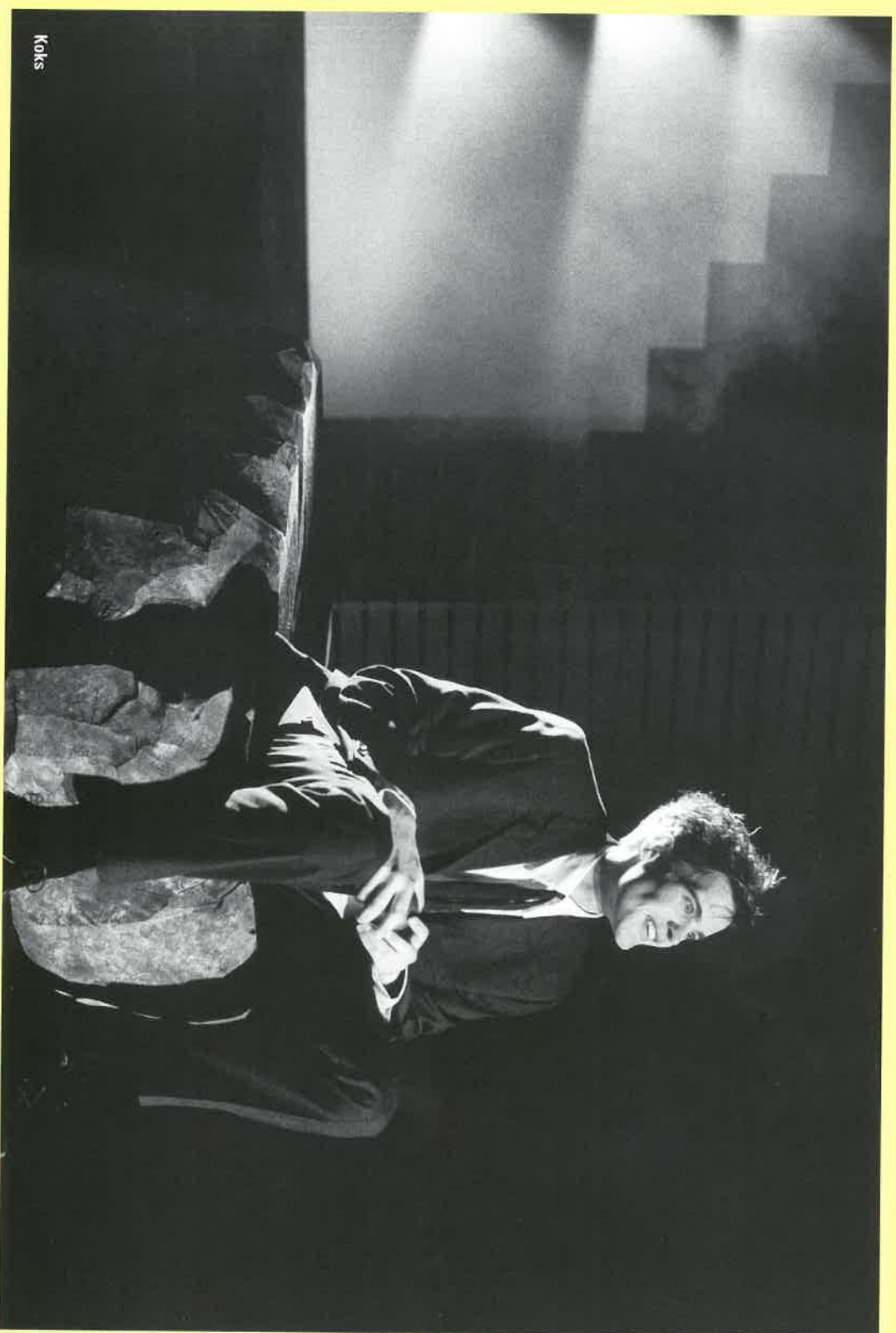
CERES

Jylland-Posten

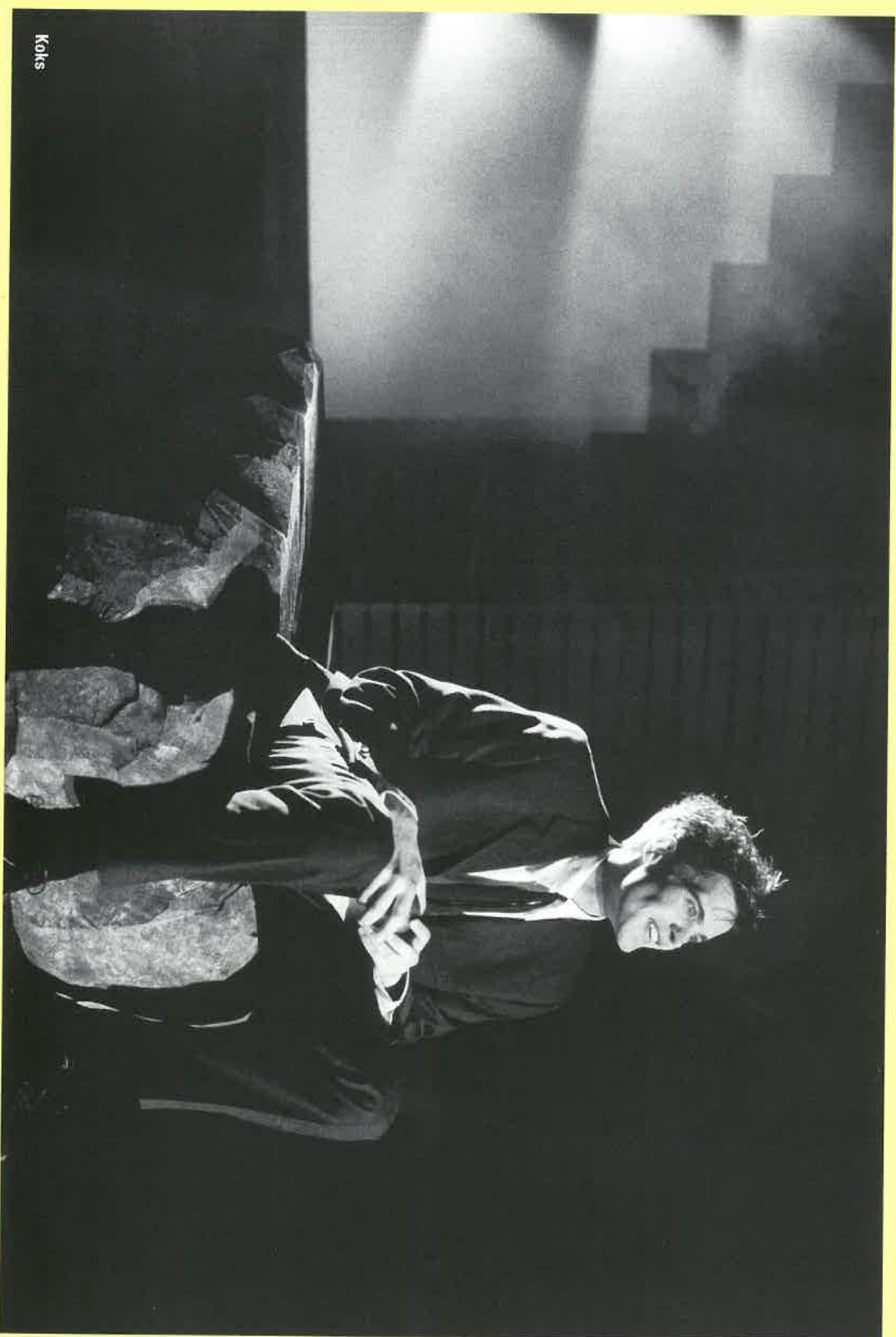
Mel, Svaj & Mak

Koks

Mel, Svnj & Mak

Koks

instruktøren & scenografen

KIRSTEN PEULICHE er uddannet på Aalborg Teaters elevskole og har siden arbejdet som skuespiller i København bl.a. på Aveny Teatret. Hun har spillet talrige roller for Danmarks Radio og TV-teatret, desuden var hun i mange år tilknyttet Hjørtingrevyen. Kirsten Peuliche har også undervist på Statens Teaterskole.

I 1993 fik hun sin første instruktørogave med iscenesættelsen af Alan Ayckbourns *Lyst og Nød* på Det Danske Teater, samme sæson instruerede hun Jim Cartwrights skuespil *Lille Stemme* på Aalborg Teater. I 1994 instruerede hun for første gang på Aarhus Teater: skuespillet *Præsident-inderne* af den østrigske dramatiser Werner Schwab, en

forestilling som hun iøvrigt iscenesatte igen på Husets Teater i København i 1996. I 1995 ventede hun tilbage til Aarhus og instruerede uropførelsen af Erling Jepsens *Når bare det kommer fra hjertet*. I indværende sæson har hun allerede stået for den meget roste iscenesættelse af David Hare *Skylight* for Aarhus Teater.

KIRSTEN THOMSEN er uddannet på Statens Teaterskole 1986-90. Allerede i 1989 debuterede hun på Det Kgl. Teater med en prøvesals-opspætning af Alfrød de Mussets *Man spørger ikke med kærligheden* i Henrik Sartous iscenesættelse. Året efter arbejdede hun igen sammen med Sartou, idet hendes egentlige debut blev med scenografien til Kleists *Ildprøven* på Det Kgl. Teaters Nye Scene. Siden

da har hun haft et stort antal opgaver til teatre som Det Danske Teater, Riato Teatret, Café Teatret, Jomfru Ane Teatret samt Mammut Teatret, hvor hun i 1995 lavede scenografi til Peter Barnes Latter. Kirsten Thomsen har ikke kun lavet scenografi til teater, men også til TV-film og Den danske Filmskole.

På Aarhus Teater lavede hun sin første scenografi i 1989 til Emil Hansens opspætning af *Walczak* af Ludwig Fels. I 1995 arbejdede hun igen på teatret med Erling Jepsens skuespil *Når bare det kommer fra hjertet*. I indværende sæson har hun desuden stået for scenografien til teatrets opspætning af Heinrich von Kleists *Den skårede krukke*.

Koks & Kit

instruktøren & scenografen

KIRSTEN PEULICHE er uddannet på Aalborg Teaters elevskole og har siden arbejdet som skuespiller i København bl.a. på Aveny Teatret. Hun har spillet talrige roller for Danmarks Radio og TV-teatret, desuden var hun i mange år tilknyttet Hjørtingrevyen. Kirsten Peuliche har også undervist på Statens Teaterskole.

I 1993 fik hun sin første instruktøropgave med iscenesættelsen af

Alan Ayckbourns / *lyst og Nød* på Det Danske Teater, samme sæson instruerede hun Jim Cartwrights skuespil *Lille Stemme* på Aalborg Teater. I 1994 instruerede hun for første gang på Aarhus Teater: skuespillet *Præsident-inderne* af den østrigske

film-skole.

dramatikker Werner Schwab, en forestilling som hun iøvrigt iscenesatte igen på Husets Teater i København i 1996. I 1995 ventte hun tilbage til Aarhus og instruerede uropførelsen af Erling Jepsens *Når bare det kommer fra hjertet*. I indværende sæson har hun allerede stået for den meget roste iscenesættelse af David Hare *Skylyght* for Aarhus Teater.

KIRSTEN THOMSEN er uddannet på Statens Teaterskole 1986-90. Allerede i 1989 debuterede hun på Det Kgl. Teater med en prøvesals-opætning af Alfrød de Mussets *Man spoger ikke med kærligheden* i Henrik Sartous iscenesættelse. Året efter arbejdede hun igen sammen med Sartou, idet hendes egentlige debut blev med scenografien til Kleists *Ildprøven* på Det

Kgl. Teaters Nye Scene. Siden da har hun haft et stort antal opgaver til teatre som Det Danske Teater, Riato Teatret, Café Teatret, Jomfru Ane Teatret samt Mammut Teatret, hvor hun i 1995 lavede scenografi til Peter Barnes *Latter*. Kirsten Thomsen har ikke kun lavet scenografi til teater, men også til TV-film og Den danske

På Aarhus Teater lavede hun sin første scenografi i 1989 til Emil Hansens opætning af *Walczak* af Ludwig Fels. I 1995 arbejdede hun igen på teatret med Erling Jepsens skuespil *Når bare det kommer fra hjertet*. I indværende sæson har hun desuden stået for scenografien til teatrets opætning af Heinrich von Kleists *Den skårede krukke*.

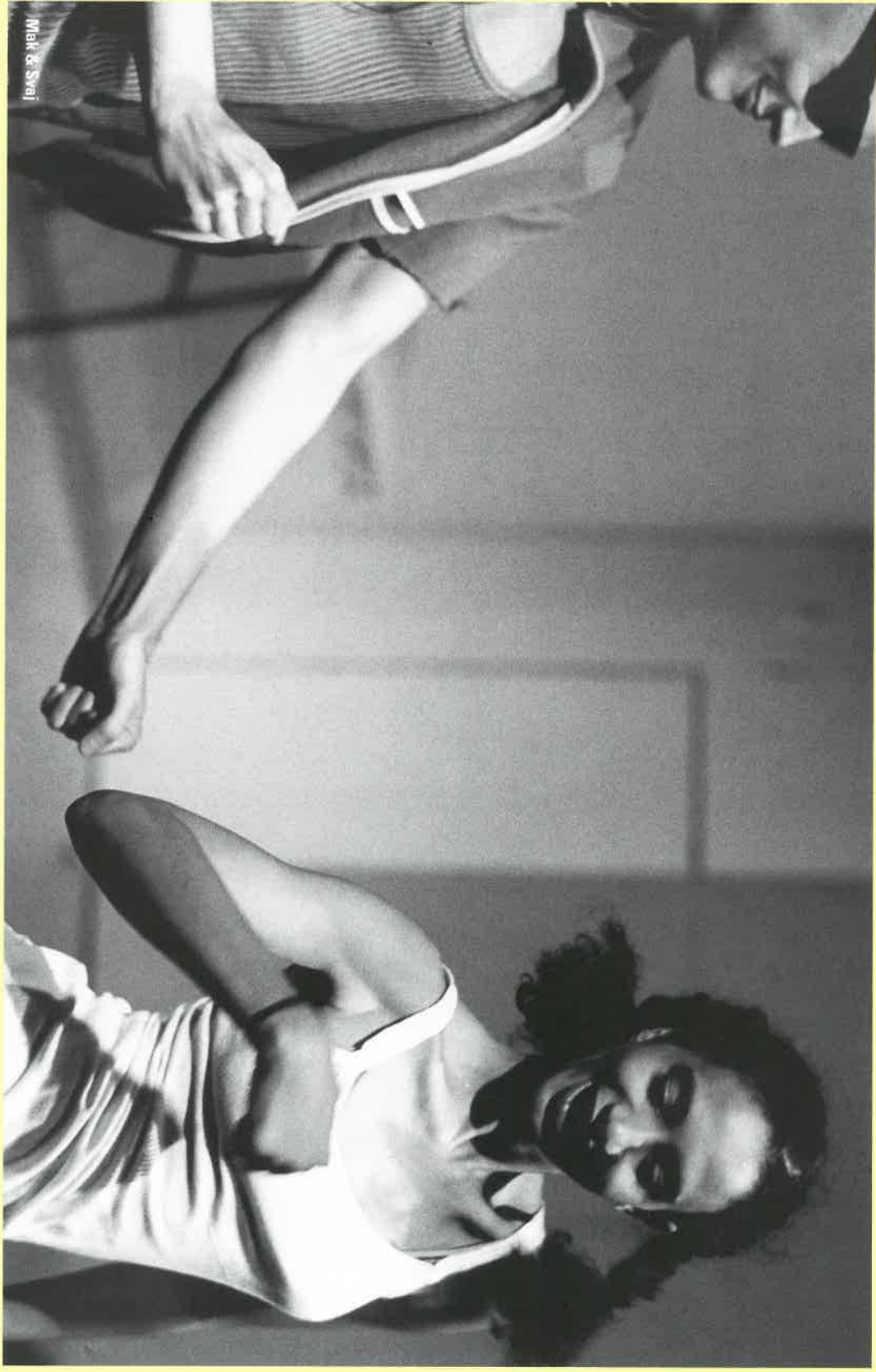

Svaj, Mak & Haller

Moi & Koks

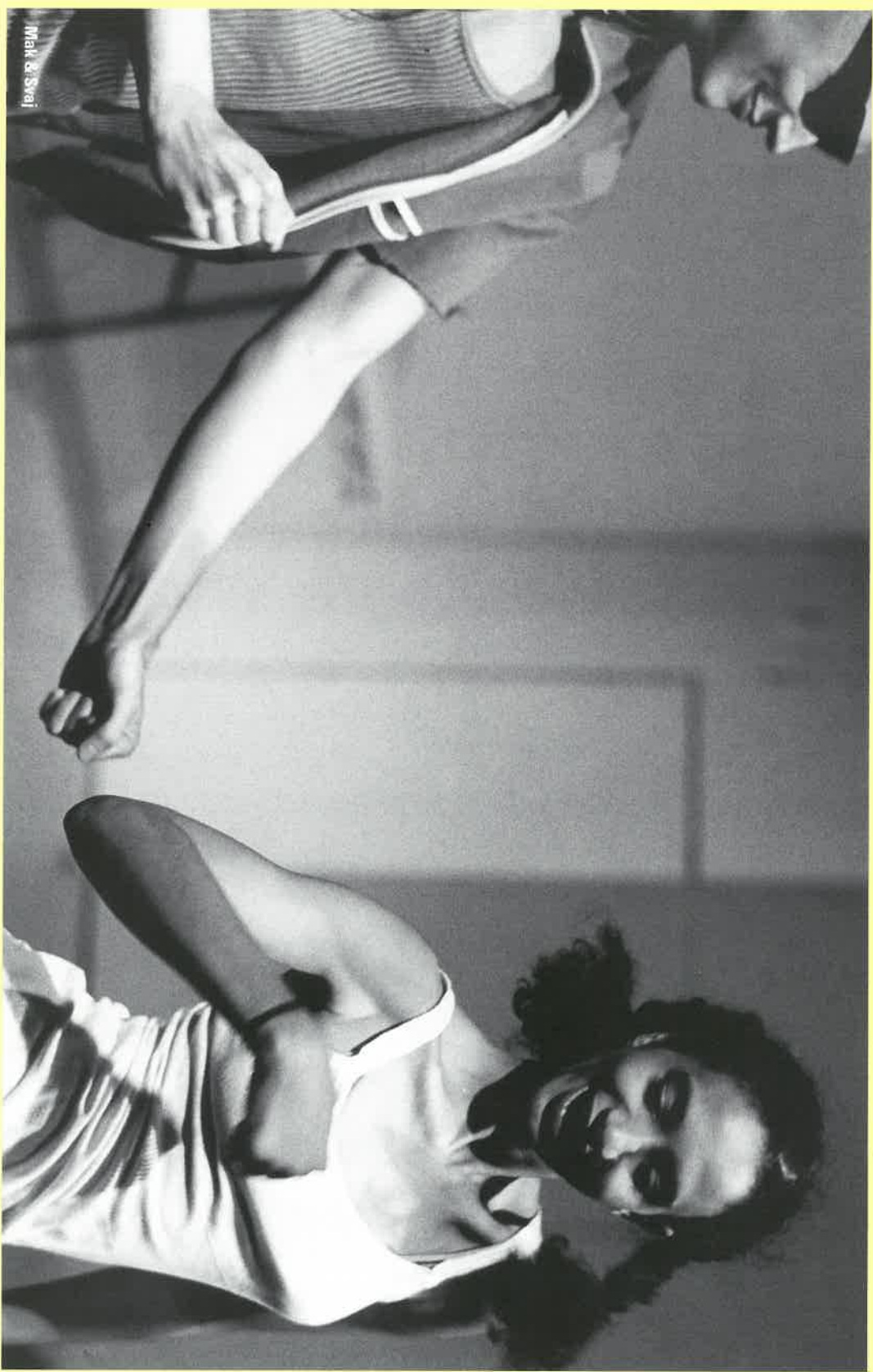

Moi & Sval

Mol & Koks

Mol & Koks

Mol

Kors & Møkk

Kvinden

Tradition for det nye

Seks nye skuespillere og en dramatiker debuterer

Et nyt hold elever fra Aarhus Teaters skuespillerskole afslutter i øjeblikket deres uddannelse. De seks elever har gennemgået en fireårig uddannelse på skolen, og for femte år i træk har deres rektor Lars Junggreen valgt at lade afgangsholdet præsentere sig for publikum med et stykke ny dansk dramatik – skrevet helt specielt til dem. I 1993 var det Henning Mortensens *Vinger*, så fulgte Line Knutzons *Først bli'r man jo født* i 94, Jess Ørnshos *Ingenmandsland* i 95 og Lars Kaalunds *Kunsti* i 96. I år er valget faldet på den helt unge dramatiker Torbjørn Rahm, der således også får en slags debut: på teatret.

Jeg spurgte holdet, hvorfor de valgte Torbjørn Rahm?

- Vi har selv bestemt, at det skulle være ham. Det gjorde vi, da vi havde læst "Sjernespringeren".
- Han er vores generations dramatik. Han har et poetisk sprog, og det han laver er teater. Det er en undersøgelse ... et dyk ned i fantasieens verden, et imaginært univers, som ikke skjuler, at det er teater.
- Hans tekst er barberet for alt uvæsentligt.
- Hans stykker spiller både på eventyret og på drømmen. For mig er VOVET PELS som at se en mand, der oplever et materidt.

- Familiereaktionerne bliver forvrænget og fordrejet præcis på samme måde som i en drøm.
- Han skriver stykker, der er helt befriet for socialrealisme.

Hvordan har samarbejdet med Torbjørn formet sig?

- Vi mødtes første gang i marts 1996 og spiste middag med ham. Han ville ikke have ideer eller udvikle teksten sammen med os. Han ville være helt fri til at skrive.
- Men han vidste, at han skulle skrive til 6 unge menesker, også at han havde brug for en skuespiller med alder som kontrast.
- Vi har fået en færdig tekst, og vi har lavet utroligt lidt om på den. Til gengæld har han givet os stor frihed til selv at finde frem til tolkningen af vores figurer. De få gange, vi har spurgt ham, har han overladt afgørelsen til os selv.
- Vi føler, at det er blevet et stykke til os, selv om han ikke har fulgt vores arbejde i det daglige.

Og hvordan har det så været at arbejde med hans tekst?

- Spændende, men også svært. Det er et stort ansvar at skulle forløse sådan en tekst.
- Det er givende at arbejde med, fordi han har en utrolig

god sans for dialog. Han har en fin evne til at give hver figur sit eget sprog. Han har virkelig sat sig ind i, hvordan hver enkelt figur taler og tænker.

- Alle har på en eller anden måde sit eget sprog, der viser, hvordan de er placeret i forhold til hinanden for at overleve i den familie.
- Jeg synes ikke, man kan sige om nogen af figurerne, at de er puttet ind, fordi der var en skuespiller, der skulle have noget at lave.

Hvorfor vil I ikke hellere spille et stykke af Shakespeare?

- Fordi man føler, at man så får trukket en skabelon eller et forbillede ned over hovedet. For mig er det sjovt at få en figur og kunne sige: Nu er det min ... for første gang!
- Det er en måde at teste sig selv på: Kan jeg finde denne figur helt selv uden at have forbillede at skæve til? Og så gøre det til en levende person?

Synspunkter fra en samtale med Lisbeth, Katja, Ellen Thomas, Mikkel og Tomas.

Ved Janicke Branth.

Mol

Køns & Mark

Kvinden

Tradition for det nye

Seks nye skuespillere og en dramatiker debuterer

Et nyt hold elever fra Aarhus Teaters skuespillerskole afslutter i øjeblikket deres uddannelse. De seks elever har gennemgået en fireårig uddannelse på skolen, og for femte år i træk har deres rektor Lars Junggreen valgt at lade afgangsholdet præsentere sig for publikum med et stykke ny dansk dramatik – skrevet helt specielt til dem. I 1993 var det Henning Mortensens *Vinger*, så fulgte Line Knutzons *Først bli'r man jo født* i 94, Jess Ørnshos *Ingenmandsland* i 95 og Lars Kaalunds *Kunsti* 96. I år er valget faldet på den helt unge dramatiker Torbjørn Rahm, der således også får en slags debut: på teatret.

Jeg spurgte holdet, hvorfor de valgte Torbjørn Rahm?

- Vi har selv bestemt, at det skulle være ham. Det gjorde vi, da vi havde læst "Sjernespringeren".
- Han er vores generations dramatik. Han har et poetisk sprog, og det han laver er teater. Det er en undersøgelse ... et dyk ned i fantasieens verden, et imaginært univers, som ikke skjuler, at det er teater.
- Hans tekst er barberet for alt uvæsentligt.
- Hans stykker spiller både på eventyret og på drømmen. For mig er VOVET PELS som at se en mand, der oplever et materidt.

- Familiereaktionerne bliver forvrænget og fordrejet præcis på samme måde som i en drøm.
- Han skriver stykker, der er helt befriet for socialrealisme.

Hvordan har samarbejdet med Torbjørn formet sig?

- Vi mødtes første gang i marts 1996 og spiste middag med ham. Han ville ikke have ideer eller udvikle teksten sammen med os. Han ville være helt fri til at skrive.
- Men han vidste, at han skulle skrive til 6 unge menesker, også at han havde brug for en skuespiller med alder som kontrast.
- Vi har fået en færdig tekst, og vi har lavet utroligt lidt om på den. Til gengæld har han givet os stor frihed til selv at finde frem til tolkningen af vores figurer. De få gange, vi har spurgt ham, har han overladt afgørelsen til os selv.
- Vi føler, at det er blevet et stykke til os, selv om han ikke har fulgt vores arbejde i det daglige.

Og hvordan har det så været at arbejde med hans tekst?

- Spændende, men også svært. Det er et stort ansvar at skulle forløse sådan en tekst.
- Det er givende at arbejde med, fordi han har en utrolig

god sans for dialog. Han har en fin evne til at give hver figur sit eget sprog. Han har virkelig sat sig ind i, hvordan hver enkelt figur taler og tænker.

- Alle har på en eller anden måde sit eget sprog, der viser, hvordan de er placeret i forhold til hinanden for at overleve i den familie.
- Jeg synes ikke, man kan sige om nogen af figurerne, at de er puttet ind, fordi der var en skuespiller, der skulle have noget at lave.

Hvorfor vil I ikke hellere spille et stykke af Shakespeare?

- Fordi man føler, at man så får trukket en skabelon eller et forbillede ned over hovedet. For mig er det sjovt at få en figur og kunne sige: Nu er det min ... for første gang!
- Det er en måde at teste sig selv på: Kan jeg finde denne figur helt selv uden at have forbilleder at skæve til? Og så gøre det til en levende person?

Synspunkter fra en samtale med Lisbeth, Katja, Ellen Thomas, Mikkel og Tomas. Ved Janicke Branth.

Dreng i fiktionens verden

Torbjørn Rafn er ude på at forsøge noget nyt. Men han synes formentlig også, at han allerede har været igang i mange år, for da han opsogte Radioteatret i 1994 havde han i og for sig skrevet i halvdelen af sit liv! Han var 22, før han forsøgte at få noget afsat, men han var såmænd blot 11 år gammel, da han første gang satte sig hen for

er han tilknyttet Husets Teater i København under Teater-

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en 'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og resultatet blev aftenens forestilling.

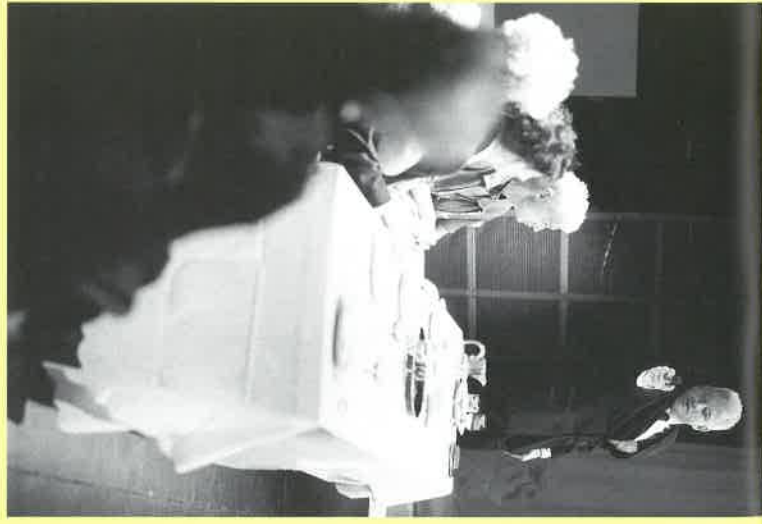
at prøve at skrive en historie – han digtede science

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og resultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en 'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og resultatet blev aftenens forestilling.

at prøve at skrive en historie – han digtede science fiction og fortællinger i fantasy-genren. Samtidig så han teater – masser af teater. Når faderen, skuespilleren Hardy Rafn, var på teatret, blev Torbjørn sjældent passet – han blev i stedet taget med. Han siger selv, at han var i teatret næsten hver dag fra han var 5, til han var 15 år i Skolegangen blev ikke passet med en tilsvarende ildhu – han gik ud og ind af flere gymnasier og studenterkursusser men fik aldrig nogen eksamen. Han kom til gengæld rundt til steder, hvor fiktioner blev skabt, bl.a. også til Radioteatrets studier – og det medie fik en særlig tillok-

at prøve at skrive en historie – han digtede science fiction og fortællinger i fantasy-genren. Samtidig så han teater – masser af teater. Når faderen, skuespilleren Hardy Rafn, var på teatret, blev Torbjørn sjældent passet – han blev i stedet taget med. Han siger selv, at han var i teatret næsten hver dag fra han var 5, til han var 15 år i Skolegangen blev ikke passet med en tilsvarende ildhu – han gik ud og ind af flere gymnasier og studenterkursusser men fik aldrig nogen eksamen. Han kom til gengæld rundt til steder, hvor fiktioner blev skabt, bl.a. også til Radioteatrets studier – og det medie fik en særlig tillok-

kelse for ham. En af hans første mere alvorlige skrivelser planer gjaldt radioegenren – som 17-årig ville han radio-dramatisere en af de største roman-klassikere fra den engelske kolonialismes tidsalder, Joseph Conrads *Mørkets hjerte*. Han mangler ikke ambition!

En legelysten historiefortæller

Torbjørn Rafn er en ung mand, for hvem bøger og teater altid har spillet en stor rolle, men han ligner ikke af den grund en forfæst bogorm – hvis nu nogen forestiller sig det. Som ung intellektuel har han en solid appetit på store – også *meget* store – tanker, men der er også krop, følelse og lidenskab i hans skrivelser. Hans tilbøjelighed går ikke i retning af en abstrakt teoretiseren, for der er noget andet, der trænger sig på: han er af natur *historiefortæller*.

I radiospillene bobler hans sprog på en måde, der kan lede tankerne hen på lidt ældre forfatterkolleger som Gerz Feigenberg og T.S. Høeg. Hans fantasi er mildt sagt frodig, han holder af at fabulere om stormomstuste have, heltemodige handlinger, smukke og sjældne sommerfugle i fjerne jungler osv. – han appellerer til eventyrlysten hos drenge og piger i alle aldre.

Længsten efter det fantastiske som kontrast til en gråusset hverdag er omdrejningspunktet i de to spil for radioen. Som f.eks. i følgende lille udpluk fra debutspillet *Sjernespringeren*. Hovedpersonen, en ung mand ved navn Pinto, går på gaden på vej til sit triste arbejde som 'galejslave' på et offentligt kontor. Pinto er temmelig mis-

trøstet:

”Sådan er det når man jobber som galejslave og blot har tyve år på bagen og dermed nulnul point på skalaen over omverdenens respekt. Ingen flugt synes mulig, men enhver må vel have sin udvej, sin st i at betræde. Min er godt nok usynlig, men det er kun fordi, jeg ikke kan se op

rådets husedramatiker-ordning. Det er givet, at man kommer til at høre mere til Rafn – men det er ikke åbenbart, hvilken kurs hans forfatterskab vil tage.

Farverige eventyr eller eksistentielt drama

Der er nemlig en meget stor forskel mellem på den ene side debutten *Sjernespringeren* og det kommende radiospil *De overvindelige* (sendes formentlig i 1998) – og VOVET PELS på den anden. I radiospillene skriver Torbjørn Rafn med en fristømmende lege- og sproglyst, spillene er kulørte men meningsfulde. Han er ikke bange for at drive rovdrift på virkemidlerne fra litteraturens og dramatikens eventyrlige og farverige genrer – men han bruger dem i et personligt ærinde. I VOVET PELS er han imidlertid gået i en anden retning, hen imod en form for eksistentielt drama, som måske kan siges at være tids-

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden, som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med forfatterdrømme. I hånden havde han manuskriptet til et radiospil med titlen *Sjernespringeren*. 70 sider beskrevet med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

Halvandet år senere kom debutanten ud i æteren. For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor institutionen føler stolthed over at præsentere et nyt forfatter-talent. Og de fleste anmeldere var positive.

”En stærkt underholdende og løfterig radiofantasi af

debutanten Torbjørn Rafn”, skrev Berlingske Tidendes

Me Lund. ”Der er stil over *Sjernespringeren*, et vidt-

spændende afsæt for den unge Torbjørn Rafn”, mente

Monna Dithmer i Politiken. Blot Henrik Lyding fra

Jyllands-Posten var utilfreds: ”Radioteatret er som be-

kendt rugekasse for mange nye, danske dramatikere.

Ikke alle æg er værd at ruge ud”. Trods de sidstnævnte

dråber af bitter malurt blev debutten alt i alt positivt be-

mærket – bl.a. af Skuespillerskolen ved Aarhus Teater.

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en

'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS

har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

Den fik kontakt med den unge ærke københavnere, og re-

sultatet blev aftenens forestilling.

En oprindelig forbrudelse

Aftenens stykke, VOVET PELS, har en helt anden duft og smag end radiospillene. Her øser Rafn ikke ud af sine farverige skrøner. Han charmerer ikke publikum ind i et drengebogsunivers-for-voksne, som han gør i *Sjernespringeren* eller *De overvindelige*. Han har skrevet en ganske anden slags historie.

Det ville være en skam at referere handlingen her i programmet, for forestillingen skal ses. Men stykket rummer bl.a. et tema som ligner flere andre yngre forfatters billeder af familien Danmark: De fire unge i VOVET PELS – Kit, Svaj, Mol og Mak – lever på et fundament, som er forbrøderisk. Der er engang sket noget voldsomt i deres familie, deres barndoms land er et kriminelt forhold.

I disse år ses påfaldende ofte skildringer af unge, hvis livsrum er bestemt af et grumt, oprindeligt misforhold. Det gælder f.eks. hos forfattere som Morti Vizki, Claus Beck-Nielsen eller Peter Hugge – og f.eks. også hos realisten Claes Johansen. Temaet og synsvinklen er tilstrækkeligt udbredt til, at det fortjener en refleksion: hvorfor skriver så mange yngre forfattere om familien som et pinagtigt eksistentielt grundvilkår? Det er vel at mærke ikke længere den traditionelle familie, der er skydeskive for kritikken – som under en tidligere generations generalangreb på kernefamilien for 20-30 år siden. Det er snarere den delvist opløste familiestruktur efter 60'erne og 70'erne, der danner baggrunden.

Det er vel en tanke, som er værd at tage med hjem efter VOVET PELS: hvad er det som gør, at Torbjørn Rafn, ligesom så mange yngre kolleger, skaber et billede af nutidens familie som skueplads for en oprindelig forbrudelse? Og især: hvoraf kommer voldsomheden i det billede? Er det en tids- eller generationstypisk grundoplevelse?

Jesper Bergmann, Dramaturg ved Radioteatret

eventyr og forbrudelse

Dreng i fiktionens verden

Torbjørn Rafn er ude på at forsøge noget nyt. Men han synes formentlig også, at han allerede har været igang i mange år, for da han opsgjort Radioteatret i 1994 havde han i og for sig skrevet i halvdelen af sit liv! Han var 22, før han forsøgte at få noget afsat, men han var såmænd blot 11 år gammel, da han første gang satte sig hen for

er han tilknyttet Husets Teater i København under Teater-

I dag er der vel ingen tvivl om, at Torbjørn Rafn er en 'coming man' i dansk dramatik. Foruden VOVET PELS har han et nyt spil undervejs i radioen, og i næste sæson

sultatet blev aftenens forestilling.

Den fik kontakt med den unge ærkekøbenhavnerv, og re-

En stærkt underholdende og løfterig radiofantasi af debutanten Torbjørn Rafn", skrev Berlingske Tidendes Me Lund. "Der er stil over *Stjernespringeren*, et vidt-spændende afsæt for den unge Torbjørn Rafn", mente Monna Dithmer i Politiken. Blot Henrik Lyding fra Jyllands-Posten var utilfreds: "Radioteatret er som bekendt rugekasse for mange nye, danske dramatikere. Ikke alle æg er værd at ruge ud". Trods de sidstnævnte dråber af bitter malurt blev debutten alt i alt positivt bemærket – bl.a. af Skuespillerskolen ved Aarhus Teater.

En stærkt underholdende og løfterig radiofantasi af

Halvandet år senere kom debutanten ud i æteren.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

radiospil med titlen *Stjernespringeren*: 70 sider beskrevet

med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

tionens føler stoltthed over at præsentere et nyt forfat-

tertalent. Og de fleste anmeldere var positive.

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på

Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst

i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden,

som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med

forfatterdrømme. I hånden havde han manuskriptet til et

radiospil med titlen *Stjernespringeren*: 70 sider beskrevet

med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

tionens føler stoltthed over at præsentere et nyt forfat-

tertalent. Og de fleste anmeldere var positive.

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på

Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst

i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden,

som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med

forfatterdrømme. I hånden havde han manuskriptet til et

radiospil med titlen *Stjernespringeren*: 70 sider beskrevet

med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

tionens føler stoltthed over at præsentere et nyt forfat-

tertalent. Og de fleste anmeldere var positive.

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på

Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst

i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden,

som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med

forfatterdrømme. I hånden havde han manuskriptet til et

radiospil med titlen *Stjernespringeren*: 70 sider beskrevet

med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

tionens føler stoltthed over at præsentere et nyt forfat-

tertalent. Og de fleste anmeldere var positive.

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på

Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst

i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden,

som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med

forfatterdrømme. I hånden havde han manuskriptet til et

radiospil med titlen *Stjernespringeren*: 70 sider beskrevet

med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

tionens føler stoltthed over at præsentere et nyt forfat-

tertalent. Og de fleste anmeldere var positive.

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på

Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst

i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden,

som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med

forfatterdrømme. I hånden havde han manuskriptet til et

radiospil med titlen *Stjernespringeren*: 70 sider beskrevet

med fabulerende fortælle-glæde og sand eventyrlyst.

For Radioteatret var det en af de lejligheder, hvor insti-

tionens føler stoltthed over at præsentere et nyt forfat-

tertalent. Og de fleste anmeldere var positive.

I sommeren 1994 bankede en blot 22-årig ung mand på

Radioteatrets dør. Torbjørn Rafn trådte ind med legelyst

i øjnene – og med det strejf af selvbevidsthed i attituden,

som er livsnødvendigt for enhver ung mand/kvinde med

eventyr og forbrydelse

En oprindelig forbrydelse

Aftenens stykke, VOVET PELS, har en helt anden duft og smag end radiospillene. Her øser Rafn ikke ud af sine farverige skrøner. Han charmerer ikke publikum ind i et drengebogsunivers-for-voksne, som han gør i *Stjernespringeren* eller *De overvindelige*. Han har skrevet en ganske anden slags historie.

Det ville være en skam at referere handlingen her i programmet, for forestillingen skal ses. Men stykket rummer bl.a. et tema, som ligner flere andre yngre forfatters billeder af familien Danmark: De fire unge i VOVET PELS – Kit, Svaj, Mol og Mak – lever på et fundament, som er forbryderisk. Der er engang sket noget voldsomt i deres familie, deres barndoms land er et kriminelt forhold.

I disse år ses påfaldende ofte skildringer af unge, hvis livsrum er bestemt af et grumt, oprindeligt misforhold. Det gælder f.eks. hos forfattere som Morti Vizki, Claus Beck-Nielsen eller Peter Hugge – og f.eks. også hos realisten Claes Johansen. Temaet og synsvinklen er tilstrækkeligt udbredt til, at det fortjener en refleksion: hvorfor skriver så mange yngre forfattere om familien som et pinagtigt eksistentielt grundvilkår? Det er vel at mærke ikke længere den traditionelle familie, der er skydeskive for kritikken – som under en tidligere generations generalangreb på kernefamilien for 20-30 år siden. Det er snarere den delvist opløste familiestruktur efter 60'erne og 70'erne, der danner baggrunden.

Det er vel en tanke, som er værd at tage med hjem efter VOVET PELS: hvad er det som gør, at Torbjørn Rafn, ligesom så mange yngre kolleger, skaber et billede af nutidens familie som skueplads for en oprindelig forbrydelse? Og især: hvoraf kommer voldsomheden i det billede? Er det en tids- eller generationstypisk grundoplevelse?

Jesper Bergmann, Dramaturg ved Radioteatret

over stakittet. Men den ligger dér på på den anden side. Jeg kan høre lærkerne deromme og se den sorte røg stige op over slagmarken, se den forsvinde i den blå himmel." Stykket handler om Pintos forsøg på at finde over på den anden side af stakittet – og i tilknytning her-til drejer det sig om den unge mands drøm om en far, som kan være et forbillede og en allieret i tilværelsen.

Længsel og mismod

Også det nye radiospil har en ung mand, Alban, som hovedperson. Han er en blufærdig drømmer, som ikklæder sig en maske af lidt umoden kynisme og pessimisme. På en gade støder han ind i en gammel sømand, Robinson, der lader sig provokere af Albans defaultistiske attitude. Sømanden tager håndfast den unge mand i kraven og tvinger ham op mod en mur for at belære ham:

"Det er som om at vi trives bedst, når vi blir bekræftet i vores fattige lille skæbnetro, ih ja så ruller blodet straks raskere. Hold kæft mand, som om det skulle være glædeligt, at en romantisk idiot går på røven med sit liv, og man så kan se ham sidde i en kælderskakt og råbe ad skyerne..."

Stykket rummer et helt galleri af figurer omkring et forstøttet københavnsk værtshusmiljø, der nærmest dyrker mismodet, eller i hvert fald hænger uhjælpeligt fast i det. Men samtidig besidder de også længslen efter, at tilværelsen kan have et større potentiale. Det drejer sig for Alban og for den kvindelige hovedperson, den hårdhuede pige Marie, om at turde tro på muligheden af eventyret – og kærligheden.

Der er i de to radiospil en fundamental erfaring om nedtur og grå mismodighed som en slags livsstil – og på den anden side en prøvende, men også stærk længsel efter, at tilværelsen skal rumme noget andet og mere.

kelse for ham. En af hans første mere alvorlige skrivelplaner gjaldt radiogenren – som 17-årig ville han radio-dramatisere en af de største roman-klassikere fra den engelske kolonialismes tidsalder, Joseph Conrads *Mørkets hjerte*. Han mangler ikke ambition!

En legelysten historiefortæller

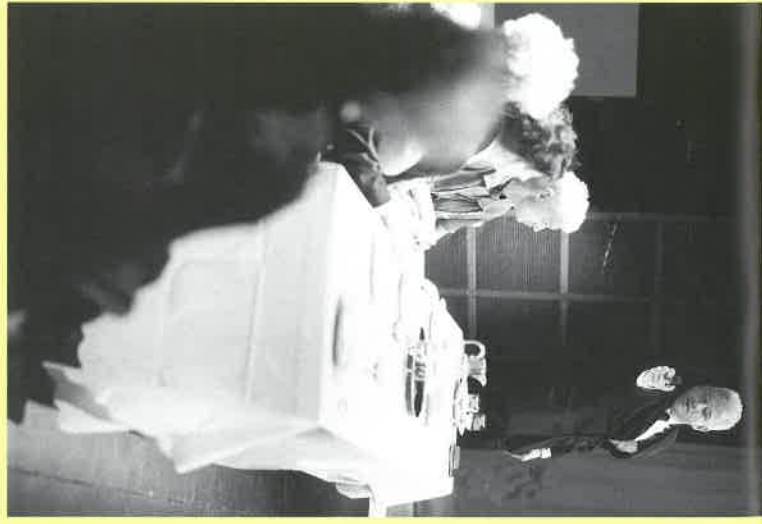
Torbjørn Rafn er en ung mand, for hvem bøger og teater altid har spillet en stor rolle, men han ligner ikke af den grund en forfæst bogorm – hvis nu nogen forestiller sig det. Som ung intellektuel har han en solid appetit på store – også *meget* store – tanker, men der er også krop, følelse og lidenskab i hans skrivelier. Hans tilbøjelighed går ikke i retning af en abstrakt teoretiseren, for der er noget andet, der trænger sig på: han er af natur *historiefortæller*.

I radiospillene bobler hans sprog på en måde, der kan lede tankerne hen på lidt ældre forfatterkolleger som Gerz Feigenberg og T.S. Høeg. Hans fantasi er mildt talt frodig, han holder af at fabulere om stormomstede have, heltemodige handlinger, smukke og sjældne sommerfugle i fjerne jungler osv. – han appellerer til eventyrlysten hos drenge og piger i alle aldre.

Længslen efter det fantastiske som kontrast til en gråusset hverdag er omdrejningspunktet i de to spil for radioen. Som f.eks. i følgende lille udpluk fra debutspillet *Stjernespringeren*. Hovedpersonen, en ung mand ved navn Pinto, går på gaden på vej til sit triste arbejde som 'galejslave' på et offentligt kontor. Pinto er temmelig mis-

trøstet:

"Sådan er det når man jobber som galejslave og blot har tyve år på bagen og dermed nulnul point på skalaen over omverdenens respekt. Ingen flugt synes mulig, men enhver må vel have sin udvej, sin sti at betræde. Min er godt nok usynlig, men det er kun fordi, jeg ikke kan se op

at prøve at skrive en historie – han digtede science fiction og fortællinger i fantasy-genren. Samtidig så han teater – masser af teater. Når faderen, skuespilleren Hardy Rafn, var på teatret, blev Torbjørn sjældent passet – han blev i stedet taget med. Han siger selv, at han var i teatret næsten hver dag fra han var 5, til han var 15 år i Skolegangen blev ikke passet med en tilsvarende lidhu – han gik ud og ind af flere gymnasier og studenterkursusser men fik aldrig nogen eksamen. Han kom til gengæld rundt til steder, hvor fiktioner blev skabt, bl.a. også til Radioteatrets studier – og det medie fik en særlig tillok-

Kir & Svai

Kvinden

Århus Teater

"At han she, at er muligt og sandsynligt.
Tid og rum eksisterer ikke, at et spinkelt
virkelighedsgrundlag spinder fantasien
videre og væver et nyt mønster.
En blanding af minder, oplevelser, frie
påfund, virkeligheds og improvisationer".

AARHUS TEATER · STUDIO
DANMARKSPREMIERE 12. SEPTEMBER 1996

Klinikk

Af Lars Noren